

Ulricehamns kommun
atradalsskolan@ulricehamn.se

2018-11-14
Dnr 400-2017:10215

Beslut

efter kvalitetsgranskning av
musikundervisningen i grundskolan vid
Ätradalsskolan i Ulricehamns kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av musik i grundskolan. Syftet är att granska kvaliteten i grundskolans musikundervisning. Kvaliteten bedöms utifrån om musikundervisningen dels utgår från och innehåller ämnets hela kursplan, dels ger eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar deras utveckling av kreativitet.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning utgår musikundervisningen från, och innehåller, ämnets hela kursplan?
2. I vilken utsträckning ger musikundervisningen eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utveckling av kreativitet?

Granskningen genomförs i årskurserna 7-9 i 30 skolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Ätradalsskolan i Ulricehamns kommun ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Ätradalsskolan den 26 september 2018. Besöket genomfördes av Ylva Gunnars och Olivia Öberg. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation från skolan och genomfört en lektionsobservation samt intervjuer med elever från årskurs 8 och 9, med de två musiklärarna samt med rektorn. Intervju med den ena läraren genomfördes via telefon den 4 oktober.

Ätradalsskolan är en kommunal grundskola med elever i årskurs 7-9. Skolan har cirka 250 elever. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor undervisar två lärare i musik i årskurserna 7-9. Ingen av lärarna är legitimerad lärare eller behörig att undervisa i musik i aktuella årskurser. Sammanlagt 89 timmar är avsatt för undervisning i musik till årskurserna 7-9.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

I vilken utsträckning utgår musikundervisningen från, och innehåller, ämnets hela kursplan?

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar stora delar av det centrala innehållet. Bedömningen baseras på kursplanens tre kunskapsområden och redovisas nedan.

Musicerande och musikskapande

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar stora delar av kunskapsområdet "Musicerande och musikskapande". I intervjuerna med lärarna, eleverna och vid lektionsobservationen framkommer att undervisningen omfattar sång, melodispel och ackompanjemang. Eleverna får spela genretypiska låtar och ackompanjemang i grupp. Exempelvis lär sig eleverna att spela ackord på gitarr, elbas och

piano och olika ackompanjemang på trummor, för att sedan spela och sjunga låtar i olika genrer tillsammans i ensemble. I undervisningen får eleverna även lyssna och lära sig känna igen hur olika genrer låter. I elev- och lärarintervjuerna framkommer att undervisningen omfattar gehörsmusicerande och improvisation. Till exempel får eleverna klappa händerna i olika rytmer och takter och improvisera med instrument och röst när de skriver egna låtar i årskurs 8 och 9. I lärarintervjuerna och av skolans dokumentation framkommer att undervisningen omfattar musikskapande i olika genrer. Exempelvis arbetar eleverna i årskurs 8 med att skriva och spela en egen blues-låt. I årskurs 9 arbetar eleverna med en större uppgift där de ska komponera och framföra en egen låt i valfri genre.

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen inte omfattar musikalisk gestaltning. Bedömningen grundar sig på vad som framkommit i elev- och lärarintervjuerna och presenteras mer utförligt nedan under identifierade utvecklingsområden.

Musikens verktyg

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar stora delar av kunskapsområdet "Musikens verktyg". I intervjuerna med lärarna och eleverna framkommer att undervisningen omfattar röstvård, hörselvård och hur hörselskador kan förebyggas. Exempelvis pratar lärarna om tinnitus och eleverna ser en film som handlar om hur man ska göra för att bevara sin hörsel. Vid lektionsobservationen uppmuntrar exempelvis läraren eleverna att använda hörselskydd vid musicerandet. Undervisningen omfattar vidare ackord- och melodiinstrument, bas och slagverk. Eleverna får lära sig att spela keyboard, piano, gitarr, bas och trummor. Eleverna berättar att de lär sig olika ackord och enklare melodier. I lärarintervjuerna framkommer att eleverna får undervisning om musikens byggstenar. Exempelvis uppger lärarna att de går igenom begrepp såsom dynamiken i en låt samt tonart, refräng och vers när eleverna komponerar egna låtar. När eleverna spelar i ensemble får de även möta begrepp som puls, tempo, rytm och taktart. Undervisningen omfattar även musiksymboler som noter och ackordbeteckningar. I elevintervjun ges exempel på att eleverna klappar takten och spelar piano efter noter. Vid lektionsobservationen noteras att eleverna använder ackordbeteckningar när de spelar gitarr och piano.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen inte omfattar hur rösten kan varieras i flerstämmiga vokala uttryck i olika genrer. Undervisningen omfattar inte heller digitala verktyg för musikskapande. Bedömningen grundar sig på vad som framkommit i elev- och lärarintervjuerna och presenteras mer utförligt nedan under identifierade utvecklingsområden.

Musikens sammanhang och funktion

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen omfattar kunskapsområdet "Musikens sammanhang och funktioner".

Skolinspektionen bedömer att undervisningen omfattar musikens fysiska, tanke- och känslomässiga påverkan på människan. I elevintervjun uppges att de exempelvis lyssnar på en låt för att sedan fundera över vilken känsla som skapas, vilka bilder som kommer upp i huvudet och vilka instrument de hör. I dokumentationen och intervjun med lärarna framkommer att eleverna i undervisningen får lyssna på musik från olika genrer och reflektera över vilka associationer de får och om de förknippar de olika musikstilarna med positiva eller negativa känslor. Av dokumentationen framgår att undervisningen även

handlar om musikens funktion för att markera identitet genom att den kan vara ett uttryck för vilka vi är och vad vi står för. Ett exempel som läraren lyfter fram är att hen arbetar med blues i undervisningen och att undervisningen då handlar om bluesmusikens ursprung samt kopplingar mellan musikens framväxt och etnisk bakgrund.

I intervjuerna med lärarna och eleverna ges exempel på att undervisningen omfattar hur musik används i olika medier. En lärare berättar att hen exempelvis visar en filmscen med olika sorters musik för att visa hur musiken påverkar upplevelsen. Undervisningen omfattar även instrument och deras funktion i olika genrer. Eleverna nämner exempelvis att de får lära sig att känna igen olika genrer genom att lyssna hur de låter och vilka instrument som används i olika genrer. Undervisningen omfattar musik från olika epoker och betydelsefulla tonsättare. I skolans dokumentation och i lärarintervjuerna framkommer att undervisningen innehåller teori kring genrer, musikhistoria och musikaliska traditioner. Undervisningen omfattar exempelvis information om jazz, rock, pop och folkmusik från olika länder, hur de låter, vilka instrument som används och hur de växt fram.

I vilken utsträckning ger musikundervisningen eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utveckling av kreativitet?

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen till stora delar ger eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utveckling av kreativitet¹. Bedömningen grundar sig på kvalitetskriterier som Skolinspektionen bedömt vara av vikt för utveckling av kreativitet. Utformningen av sådan undervisning omfattar möjlighet att arbeta skapande i processform, möjlighet att reflektera över skapandet, samt valmöjlighet i samband med skapandet.

Elevernas möjlighet att arbeta skapande i processform

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen till stora delar ger eleverna möjlighet att arbeta skapande i processform. Granskningen visar att arbetsprocessen värdesätts i undervisningen. I lärarintervjuerna framkommer att eleverna exempelvis arbetar med ett område i årskurs 9 där de skapar en egen låt. Läraren betonar värdet av arbetsprocessen genom att i början av området undervisa eleverna hur en låt är uppbyggd av olika byggstenar. Eleverna får sedan lyssna på olika låtar för att höra exempel på hur resultatet kan bli innan de själva börjar arbeta. Granskningen visar vidare att undervisningen omfattar uppgifter som sträcker sig över tid och uppnår fördjupning. Uppgiften med att skapa en egen låt stäcker sig enligt lärarna över en hel termin och av såväl lärar- som elevintervjuerna framgår att låtskapandet i årskurs 8 genomförs under 4- 6 veckor och att eleverna i årskurs 7 arbetar med att tonsätta en dikt under 5-6 veckor. Granskningen visar att undervisningen till viss del möjliggör individuellt anpassade strategier. I en lärarintervju framkommer exempelvis att hen uppmuntrar eleverna att prova sig fram när de

¹ I grundskolans läroplan, första kapitlet *Skolans värdegrund och uppdrag* framgår att det ingår i skolan uppdrag att stimulera elevernas kreativitet: *Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem.* Lgr 11, kap 1.

skapar sin egen låt. Läraren uppger att hen inte vill ta över elevernas skapande, men anpassar undervisningen efter olika elever genom att stödja vissa elever mer, till exempel genom att hjälpa till med val av instrument, vilka ackord de ska använda i sin låt och hitta en melodi. När eleverna är klara spelar de låten för läraren eller gruppen. I granskningen framgår dock inte att undervisningen möjliggör individuellt anpassade strategier vid mer än i enstaka uppgifter. Skolinspektionen rekommenderar att skolan arbetar vidare med att utveckla undervisningen så att den i större utsträckning kontinuerligt anpassas så att alla elever har möjlighet att utvecklas så långt som möjligt och nå önskade lösningar och mål.

Elevernas möjlighet att reflektera över skapandet

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen till vissa delar ger eleverna möjlighet att reflektera över skapandet. I både elev- och lärarintervjuerna och i dokumentationen framkommer att undervisningen utvecklar elevernas språk- och begreppsförståelse. I varje årskurs innehåller undervisningen relevanta begrepp. I årskurs 7 när eleverna tonsätter en dikt genom att spela olika instrument går de till exempel igenom dur och mollackord, takt, taktart och rytm. I årskurs 8 när eleverna komponerar en egen låt innehåller undervisningen begrepp som genrer, namn på ackord och olika instrument. När eleverna i årskurs 9 skriver en egen låt innehåller undervisningen bland annat begrepp om de olika delarna i en låt, såsom exempelvis vers och refräng. Lärarna beskriver i intervjuerna att eleverna i årskurs 7 och 8 använder loggbok för att skriva om hur arbetet går och att eleverna i årskurs 9 reflekterar varje lektion kring hur arbetet går. Eleverna uttrycker också i intervjun att de ofta skriver om hur samarbetet i gruppen går och vad de kan göra bättre. Eleverna uttrycker vidare att de vid något tillfälle har reflekterat kring vilken känsla och bilder olika slags musik ger dem.

I granskningen framkommer att eleverna får undervisningen om musikens språk och begrepp och ges möjlighet att reflektera, men det framkommer inte att reflektionen handlar om eget eller andras skapande. Bedömningen grundar sig på vad som framkommit i dokumentationen och intervjuerna och presenteras närmare nedan under identifierade utvecklingsområden.

Elevernas valmöjlighet i samband med skapandet

Skolinspektionen bedömer att musikundervisningen till stora delar ger eleverna valmöjlighet i samband med skapandet. Undervisningen är utformad så att eleverna har möjlighet att välja och använda en variation av olika instrument. I elev- och lärarintervjuerna framkommer att eleverna först lär sig att spela ackord på gitarr eller piano och att spela olika rytmer på trummor innan de börjar komponera. Eleverna har vissa möjligheter att välja om de vill använda rösten för att sjunga. Vid lektionsobservationen uppmuntrar läraren eleverna att sjunga när de övar att spela instrument och i lärarintervjun framkommer att elever ska sjunga i uppgiften där de skapar en helt egen låt. Eleverna kan skapa något eget med de instrument som finns. Exempelvis skapas en egen blueslåt i årskurs 8 och en egen låt med sång och instrumentspel i årskurs 9. Eleverna och lärarna uppger i intervjuerna att de inte har tillgång till digitala verktyg för musikskapande.

I granskningen framkommer ett exempel på en skapande uppgift som är utformad så att eleverna kan välja eller använda en variation av genre och musikalisk tradition. Uppgiften genomförs av eleverna i årskurs 9 när de skapar den egna låten genom att skriva både text och musik. Här stödjer undervisningen eleverna med information och stöd inför val av uttryckssätt. I lärarintervjun beskrivs att eleverna först skapar en struktur för låten till exempel vilka ackord som ska ingå, låtens genre och taktart, vad texten ska handla om och vilka olika delar låten består av. Läraren pratar även med eleverna om vilka val som kan vara bra att göra i samband med låtskapande och hur eleverna kan sätta samman olika ackord till sin låt.

Övriga exempel som framkommer i elev- och lärarintervjuerna på hur undervisningen stödjer eleverna inför att välja uttryckssätt i de skapande uppgifterna är inte kopplande till hur elever ska kunna göra genomtänka och medvetna val. Skolinspektionen rekommenderar att skolan arbetar vidare med att utveckla undervisningen så att den i större utsträckning ger eleverna tillräckligt stöd och information så att de kan utveckla sina kunskaper om att göra medvetna val av till exempel genre och uttryckssätt i sitt skapande².

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande två områden.

- **Rektorn behöver se till att musikundervisningen utgår ifrån och innehåller ämnets hela kursplan. Det innebär att undervisningen behöver omfatta musikalisk gestaltning, hur rösten kan varieras i flerstämmiga vokala uttryck och digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning.**

Utifrån kunskapsområdet *"musicerande och musikskapande"* behöver musikalisk gestaltning där olika uttrycksformer kombineras ingå i undervisningen för alla elever. En undervisning där musikalisk gestaltning ingår skulle ge eleverna bättre förutsättningar att utveckla förmågan att *skapa musik samt gestalta och kommunicera egna musikaliska tankar och idéer*³.

I elev- och lärarintervjuerna eller i dokumentationen framkommer inga exempel på hur eleverna får visualisera och forma musik i kombination med andra uttrycksformer eller hur eleverna får arbeta med andra former av musikframföranden. I lärarintervjuer framkommer att eleverna ibland dansar till musik på idrottslektionerna och att eleverna tonsätter och skriver en text till sin egen låt i årskurs 9. En utökad samverkan med andra lärare, som till exempel undervisar i idrott eller bild, skulle kunna vara ett sätt att utveckla undervisningen om musikalisk gestaltning där olika uttrycksformer kombineras.

Utifrån kunskapsområdet *"musikens verktyg"* behöver undervisningen omfatta hur rösten kan varieras i flerstämmiga, vokala uttryck i olika genrer. En tanke bakom det centrala innehållet är att eleven, samtidigt som hon eller han växer, ska ges möjlighet att utforska och använda sin röst i olika uttryck och sammanhang. Rösten behandlas i kursplanen som likställd med ett musikinstrument och betonar att progressionen ligger i ett succesivt utforskande av röstens funktion och teknik.⁴ I granskningen framkommer inga exempel

² Skolverket (2017). Kommentarmaterial till kursplanen i musik, s. 7-8

³ Skolverket (2011). 5. Kursplaner. 5.8 Musik. I *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr11)*. Reviderad 2017.

⁴ Skolverket (2017). Kommentarmaterial till kursplanen i musik, s. 7-8

på att eleverna får möjlighet att använda rösten för att utforska röstens funktion och teknik eller att eleverna får information om hur rösten kan användas på olika sätt i olika genrer. I lärarintervjun framkommer att eleverna pratar om begreppet polyfoni och vad flerstämmighet är, genom att de lyssnar och lär sig urskilja stämmor i ett musikstycke. I dokumentationen finns även jojk som ett exempel på hur rösten kan användas på olika sätt. I lärar- och elevintervjuerna och i lektionsobservationen noteras att eleverna får sjunga i samband med att de musicerar och att de sjungit två och två vid något tillfälle. Lärarna uttrycker att det kan vara svårt att hinna med och att många elever inte vill sjunga. Eleverna uttrycker i intervjun en önskan om att få lära sig mer om hur de kan använda rösten och sjunga.

Utifrån kunskapsområdet "*musikens verktyg*" behöver undervisningen omfatta att digitala verktyg används i musikundervisningen för skapande uppgifter. I intervjuerna med lärarna och eleverna framkommer att inga digitala verktyg används i undervisningen. Användningen av digitala verktyg i undervisningen är ett sätt att ge eleverna förutsättningar att tillägna sig musik som uttrycksform och kommunikationsmedel och ska ingå i elevernas undervisning⁵. Eleverna behöver få tillgång till digitala verktyg i sådan utsträckning att alla elever får möjlighet att använda detta till musikskapande, inspelning och bearbetning.

- **Rector behöver försäkra sig om att eleverna i undervisningen ges möjlighet att reflektera över eget och andras skapande.**

Bedömningen grundar sig på kvalitetskriterier som Skolinspektionen bedömt vara av vikt för utformningen av musikundervisningen så att den ger eleverna möjlighet till sådant eget skapande som främjar utvecklingen av kreativitet⁶. Utformningen av sådan undervisning omfattar möjlighet att arbeta skapande i processform, möjlighet att reflektera över skapandet, samt valmöjlighet i samband med skapandet.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med reflektion kring musikskapande i musikundervisningen kan utvecklas. Musikundervisningen syftar bland annat till att eleverna ska utveckla förmågan att reflektera över musik och det framgår av Skolverkets kommentarmaterial att reflektion över musikaliska upplevelser lägger grund för att utveckla en rad färdigheter, bland annat att kunna uttrycka sig och kommunicera genom musik.⁷ I granskningen framkommer att undervisningen inte ger eleverna utrymme och stöd att reflektera kring eget och andras skapande. I elev- och lärarintervjuerna framkommer inga exempel på att elever lyssnar och bedömer uttryck, syfte och funktion i skapandet och i skapta produkter. Inte heller framkommer exempel på att elever får reflektera kring hur vägen till ett slutresultat har gestaltat sig och vilka val som har gjorts. I dokumentationen för årskurs 7 och 8 finns exempel på frågor som eleverna reflekterar kring när det handlar om att musicera, men inga andra exempel framkommer i granskningen där reflektionen är kopplad till skapandet.

⁵ Skolverket (2011). 5. Kursplaner. 5.8 Musik. I *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr11)*. Reviderad 2017.

⁶ I grundskolans läroplan, första kapitlet Skolans värdegrund och uppdrag framgår att det ingår i skolan uppdrag att stimulera elevernas kreativitet: Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Lgr 11, kap 1.

⁷ Skolverket (2017) Kommentarmaterial till kursplanen i musik. Reviderad 2017.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 14 september 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena samt vilka effekter det haft för verksamheten.

Redogörelsen skickas via e-post, till *kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se*, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2017:10215) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Gabriel Brandström

Beslutsfattande
Signerat av: Gabriel Brandström

X Ylva Gunnars

Föredragande
Signerat av: Ylva Gunnars

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/musik-i-grundskolan/>

Bilaga: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap. 11 § första stycket

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

1.1.1 10 kap. 2 §

1.1.2 Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Skolförordningen (2011:185)

5 kap 2 §

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Reviderad 2018

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden

”Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.”

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik.(...)”

”Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas (...).

Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.”

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden

Under rubriken Riktlinjer anges att alla som arbetar i skolan bland annat ska;

- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor,
- i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet

I avsnittet om lärarens ansvar står bland annat att läraren ska;

- synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor,

- planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Under rubriken till område 2.2 Kunskaper anges bland annat att;

”Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.”

Bland de övergripande målen under området Kunskaper anges att skolan bland annat ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola;

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,
- kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga, och
- kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud

Bland riktlinjerna under området Kunskaper anges vidare att läraren bland annat ska;

- stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan,
- ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel,
- får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutveckling,

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- utbildningen och undervisningen organiseras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet
- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.8 Musik

Syfte

I kursplanen för musik beskrivs inledningsvis syftet med undervisningen och vilka förmågor som undervisningen syftar till att utveckla hos eleverna.

”Genom undervisningen i ämnet musik ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- spela och sjunga i olika musikaliska former och genrer,
- skapa musik samt gestalta och kommunicera egna musikaliska tankar och idéer, och
- analysera och samtala om musikens uttryck i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang.”

Centralt innehåll

Det centrala innehållet **för årskurs 7-9** är uppdelat i tre kunskapsområden;

Musicerande och musikskapande

- Sång, melodispel och ackompanjemang i ensembleform med genretypiska musikaliska uttryck.
- Gehörsmusicerande efter musikaliska mönster i olika genrer.
- Rytmask och melodisk improvisation till trumkomp, ackordföljder eller melodislingor med röst och instrument.
- Musikskapande i olika genrer, till exempel visor, ljudkompositioner och låtar.
- Musikalisk gestaltning där olika uttrycksformer kombineras.

Musikens verktyg

- Röstvård, hörselvård och orsaker till att musiklyssnande och musicerande kan bidra till hörselskador samt hur hörselskador kan förebyggas.
- Hur rösten kan varieras i flerstämmiga, vokala uttryck i olika genrer.
- Ackord-och melodiinstrument, bas och slagverk för spel i olika ton-och taktarter.
- Rytmask, klang och dynamik, tonhöjd, tempo, perioder, taktarter, vers, refräng och ackord som byggstenar för att musicera och komponera musik i olika genrer och med varierande instrumentation.
- Musiksymboler och notsystem, noter, tabulatur, ackordbeteckningar och grafisk notation.
- Digitala verktyg för musikskapande, inspelning och bearbetning.

Musikens sammanhang och funktioner

- Ljudets och musikens fysiska, tanke-och känslomässiga påverkan på människan. Musikens funktion för att markera identitet och grupptillhörighet i olika kulturer, med fokus på etnicitet och kön.
- Hur musik används i olika medier, till exempel i film och datorspel.
- Instrument och deras funktion i olika genrer och sammanhang, till exempel i en symfoniorkester eller i ett rockband.
- Konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika epoker. Framväxten av olika genrer samt betydelsefulla tonsättare, låtskrivare och musikaliska verk.

Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet*

I propositionen anges bland annat att i skolans uppdrag ligger att ge alla elever "bästa möjliga förutsättningar att utifrån sina behov och förutsättningar utvecklas så långt som möjligt i enlighet med utbildningens mål" samt att "ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människa." (s. 221)

I propositionen föreslår regeringen att "kunskapsbegreppet ges en bred innebörd så att utbildningen också ska främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Sådan allsidig personlig utveckling kan bl.a. handla om utvecklande av den kreativa förmågan, lusten att skapa, förmågan att ta initiativ och omsätta idéer till handling. Dessa förmågor och färdigheter är centrala för att utveckla ett entreprenöriellt förhållningssätt. Det övergripande målet för utbildningen stödjer strävan att entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet." (s. 222)

"(...) Estetisk och konstnärlig verksamhet är en viktig del av förskolans och skolans uppdrag. (...)I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Förmågan till eget skapande tillhör det som eleverna ska tillägna sig. Ett antal av skolans ämnen vilar således till en del på vad som kan betecknas som konstnärlig grund." (s. 224)